

könyv
könyvtár
könyvtáros

1994
augusztus

A vendégek egy csoportja

Poprády Géza, az OSZK főigazgatója

Szabó István filmrendező

Képek az OSZK „Ember az embertelenségben” c. kiállításának megnyitójáról. Híradásunkat lásd a 66. oldalon (Pálmai Anita felvételei)

Dr. Holló József vezérőrnagy

KÖNYV, KÖNYVTÁR, KÖNYVTÁROS

1994. augusztus

Tartalom

Könyvtárpolitika

- Előzetes rendszerterv az Országos Szakirodalmi Információs Rendszer megvalósítására 3
- Mader Béla:** Felsőoktatási könyvtárak fejlesztése projekt. Könyvtári automatizálás (elektronizációs) alprojekt II. 7
- A Könyvtári és Informatikai Kamara közgyűlése 13
- Zalainé Kovács Éva:** Beszámoló a Könyvtári és Informatikai Kamara munkájáról 1993 és 1994 májusa között 14

Műhelykérdések

- Mikulás Gábor:** Gondolatok az állományellenőrzésről és a selejtezésről. 20

Konferenciák

- Hadrovics Gábor:** A 4. prágai könyv- és könyvtári kiállítás 24

Könyv és Nevelés

- Dr. Kelemen Elemér:** Közlemény az „1000 éves a magyarországi iskola” alapítvány 1994. évi nyilvános pályázatáról 26

Fórum

- Papp István:** Nyílt levél 28

Extra Hungariam

- Kovács László:** Fizikatanárként amerikai könyvtárakban – A könyvtárosok dícsérete 30
- Suppné Tarnay Györgyi:** Gyermekkönyvtáros konferencia Erdélyben 37

Könyv

- Pogány György:** Az Országos Széchényi Könyvtár évkönyve 42
- Írótalálkozó Faddon (-sál-) 44

Perszonália

- Dr. Ladányi Sándor:** Benda Kálmán (1913–1994)..... 45

História

- Somkúti Gabriella:** Kossuth Lajos könyvtára 53
- Dr. Móra László:** Wartha Vince, a Műegyetemi Könyvtár megszervezője 60

Holmi

- Hírlevél a Magyar Könyvtárosok Egyesülete tagjaihoz 66

Lapunk e számában az OSZK „Ember az embertelenségben” c. kiállításának anyagából válogattunk

From the contents

Preliminary system plan for the realization of the National Information System (3);

Béla Mader: The development project of academic libraries II. (7);

Mrs. Éva Zalai Kovács: Report on the activity of the Chamber of Libraries and Information Institutes 1993–1994 (14);

Conference of childrens's librarians in Transylvania (papers, reports) (37).

Cikkeink szerzői

Hadrovics Gábor, a Semmelweis Orvostörténeti Könyvtár munkatársa; *Kelemen Elemér*, az OPKM főmunkatársa; *Kovács László* fizikaprofesszor; *Ladányi Sándor* tanszékvezető egyetemi tanár; *Mader Béla*, a JATE Könyvtárának főigazgatója; *Mikulás Gábor*, a Kecskeméti Tanítóképző Főiskola Könyvtárának munkatársa; *Móra László*, a kémiai tudomány kandidátusa; *Papp István*, az FSZEK főigazgató-helyettese; *Pogány György*, az ELTE TFK oktatója; *Somkuti Gabriella*, az OSZK ny. osztályvezetője; *Suppné Tamay Györgyi*, a Debreceni Tanítóképző Főiskola tanára; *Zalainé Kovács Éva*, a KIK elnöke, a Kertészeti Egyetem Könyvtárának főigazgatója

Szerkesztőbizottság:

Tóthné Környei Márta elnök
Domsa Károlyné, **Maurer Péter**,
Poprády Géza, **Sóron László**

A szerkesztőség tagjai:

Bereczky László főszerkesztő
Bajai Mária tervezőszerkesztő
Vajda Kornél olvasószerkesztő

A szerkesztőség címe: 1054 Bp., Hold u. 6. – Telefon: 153-3763

Közreadja: a Könyvtári és Informatikai Kamara, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, az Országos Széchényi Könyvtár

Felelős kiadó: **Poprády Géza**, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója

Készült az OSZK Nyomdaüzemében

Felelős vezető: **Burány Tamás**

Terjedelem: 6,7 A/5 kiadói ív. Munkaszám: 94.224

Lapunk megjelenéséhez támogatást kaptunk a Nemzeti Kulturális Alaptól

Terjeszti az Országos Széchényi Könyvtár

Előfizetési díj 1 évre 1488, 1/2 évre 744 forint. Egy szám ára 124 forint

HU-ISSN 1216-6804

Előzetes rendszerterv az Országos Szakirodalmi Információs Rendszer megvalósítására

A Tudománypolitikai Bizottság bízta meg a könyvtári és információs szakemberek kiválasztott csoportját (*Szűcs Erzsébet*, a csoport vezetője, tagjai: *Bakonyi Géza, Kokas Károly, Martos Balázs, Nagy Miklós, Springer Ferenc*, szakmai konzultánsok: *Bakonyi Péter, Csurgay Árpád, Horváth Tibor, Rózsa György*), hogy a kormányzat számára olyan általános rendszertervet dolgozzon ki, amely segítséget ad egy átfogó tájékoztatási és könyvtárpolitikai állásfoglalás kialakításához, döntések meghozatalához.

Az alábbiakban az előzetes rendszerterv bevezetőjét közöljük. Tervünk az, hogy a közeljövőben a *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* különszámában az egész anyagot közzétesszük. Pontosabban a rendszerterv szöveges részét és a függelékekből és a mellékletekből azokat, amelyek általánosabb érdeklődésre tartanak igényt.

A rendszerterv egy nagyszabású, országos felmérésen alapul. A kérdőív megtudakolta az egyes könyvtárak jelenlegi számítógépes ellátottságát, a számítógépes munkahelyeket, a városi, egyetemi és országos nagyterületű hálózathoz történő hozzáférés lehetőségeit, az információszolgáltatás adatbáziskezelő rendszerét, a könyv- és folyóiratállomány, a CD állomány adatait, a könyvtárközi kapcsolatokat. A kérdőívet megkapták és kitöltve visszaküldték a következő könyvtárak: a nemzeti könyvtár, a felsőoktatási könyvtárak, a szakkönyvtárak és a közművelődési könyvtárak, a városi könyvtárakkal bezárólag. A felmérés tehát a rendszerterv kidolgozásának segítségével túl egy teljeskörű képet ad legfontosabb könyvtáraink jelenlegi állapotáról, információnyújtási lehetőségeiről. Az anyag közzétételét ez is kellően indokolja.

Preambulum

1.

Jelen előzetes, általános rendszerterv a Tudománypolitikai Bizottság megbízásából készült abból a célból, hogy a kormányzat számára segítséget adjon egy átfogó szintű tájékoztatási/könyvtárpolitikai állásfoglaláshoz és döntésekhez. Feladatunkhoz hasonló, de részletekre vonatkozó fejlesztési, illetve tervezési munkálatok más helyeken is folynak, így a felsőoktatás fejlesztését és támogatását szolgáló várható világbanki hitelek felhasználásával kapcsolatban, a 2000-ig tartó fejlesztés koncepcionális kidolgozásának részeként és más helyeken is. (Pl.

a közgyűjteményeket felügyelő államtitkár is foglalkozik a fejlesztés kérdéseivel.) Ez a többszatornás fejlesztés erőteljes koordinálást tesz szükségessé. A TBP Szakirodalmi Információpolitikai Munkacsoportja olyan kormányzati állásfoglalást képzel el, amely a több szálon futó munkálatok szintéziseként egyetlen és szakmai elemzésekkel és érvekkel alaposan támogatott fejlesztést irányoz elő, egyben cselekvési vezérfonalként szolgálhat.

Jelen terv igyekezett teljes mértékben figyelembe venni a könyvtárfejlesztés eddigi eredményeit.

2.

Könyvtáraink állományának hasznosulása és tájékoztató munkája meghatározó elemként van jelen a magyar tudományos élet, az oktatás, gazdaság és kultúra szférájában azzal, hogy a nemzetközi eredmények tárgyilagos, ellenőrizhetőséget biztosító hazai megjelenítését biztosítja, és gondoskodik a hazai eredmények számbavételéről és hasznosításáról. A naprakész tájékozottság könyvtárak által biztosítható szintje nemcsak az említett szférák felzárkózásának feltétele, hanem a legátfogóbb, egyben legolcsóbb eszköz szinten tartásukhoz és fejlesztésükhöz, s egyben a döntéshozatali mechanizmusok szakszerűségét támogató eszköz is. E tekintetben akárcsak nemzetközileg, a hazai könyvtári szolgáltatásoknak nincs alternatívája.

Olyan könyvtári rendszer kialakítása szükséges, amely

- állományával és tájékoztató eszközeivel átvilágíthatóvá és hozzáférhetővé teszi a világ tudományos és kulturális eredményeit, és ezeket országosan szervezett szolgáltatásokban jeleníti meg;

- az országos ellátást biztosító nagy gyűjtemények állománya egyetlen korpuszként működhet, azaz bárhol a felmerült igényeket nemcsak egyedi gyűjtemény, hanem a könyvtári rendszer elégíti ki, minden könyvtár elérési pont valamennyi könyvtári szolgáltatáshoz, ezért hazailag az ellátottság optimálisan megállapítható szintjét kell elérni;

- a hazai állomány korpuszából hiányzó műveket a nemzetközileg már megszervezett könyvtárközi kapcsolatok több csatornája révén szerzi meg (különböző információhordozók, könyvtárközi kölcsönzés, adatátviteli lehetőségek stb.);

- a könyvtárakat erős, nem uniformizált kooperatív kapcsolatok kötik egymáshoz, ezek kölcsönös érdekeken alapuló két- és többoldalú szerződésekben jelennek meg;

- a könyvtári rendszer garantált szolgáltatásokat nyújt, amelynek minimumát két követelményben lehet összegezni a) képes megszervezni és rendelkezésre bocsátani bárhol megjelent, bármely publikus dokumentumokat, b) a világ teljes dokumentumterméséről legalább regisztratív szintű tájékoztatást biztosít, e követelményeket tudományági és regionális feladatokat ellátó könyvtárak saját arculatuknak megfelelően bővíthetik (pl. az ún. szürke irodalom, disszertációk, magasabb szintű „state of the art” szerű tájékoztatások stb.);

- a rendszer épít nemzetközi információs szolgáltatásokra, elérhetővé tesz vagy honosít nemzetközi adatbázisokat, de nem vállalkozhat nemzetközi léptékű ágazati szolgáltatásokra saját erőből a hazai dokumentumtermés regisztrálása és

a hozzá kapcsolódó szolgáltatások kivételével. A rendszer kötelező tájékoztatói szolgáltatásai négy fő típusban jelennek meg: retrospektív, illetve újdonságértesítő folyamatos tájékoztatás, másrészt diszciplína-orientált szolgáltatások és egyedi témákra irányuló szelektív szolgáltatások;

- a rendszer tagintézményeit korszerű adatátviteli hálózat köti össze, biztosítva a nemzetközi kilépést is, mindezt IIFP szolgáltatásként valósítva meg;

- a rendszer a legkorszerűbb könyvtártechnológiai és információ-feldolgozási módszerek folyamatos bevezetését kezdje el a korszerű technika nyújtotta lehetőségek kihasználása érdekében, amihez a megtartás és változtatás biztonságos egyensúlyát kell megteremteni. Kiemelendők a központi számítógépes szolgáltatások, az osztott (közös) feldolgozás, másfelől a korszerű indexelési/osztályozási eljárások;

- az egyetemi és főiskolai könyvtárosképzés tananyaga kövesse a megkívánt korszerűsítést, kevesebb helyen magasabb színvonalon kell a szaktematikát oktatni és létre kell hozni a továbbképzés komplex rendszerét.

A megvalósítandó rendszer feladatai, maga a feladatrendszer a közművelődési funkciók erősítését is szolgálja.

3.

Az új könyvtári rendszer működőképessége a rendszernek alábbi alrendszereit, elemeit tételezi fel.

1. Összkönyvtári, ún. *központi szolgáltatások*, a nemzeti dokumentumtermés számbavétele a magyar nemzeti bibliográfia által, tároló és kölcsönkönyvtár, országos lelőhelyjegyzékek, tájékoztatás a tájékoztatásról. Ezek az eszközök és intézmények biztosítják a teljes rendszer rendszerszerű működését.

2. Különböző fenntartók által üzemeltetett húsz-harminc ún. *magkönyvtár*. Ezek adják a rendszer *gerinchálózatát*. Állományuk mérete, az ide koncentrált

szakértelem, magas szintű technika, korszerű információfeldolgozási eljárások képessé teszik őket országos és nemzetközi bevezetésű szolgáltatásokra. E húsz-harminc könyvtár munkamegosztását főként ágazati és regionális szerepvállalásuk határozza meg. Ide tartoznak a nemzeti könyvtár, egyetemi könyvtárak, az országos szakkönyvtárak.

3. Az ún. *közvetítő könyvtáraknak* a fenténél szélesebb köre adja. Ide további felsőoktatási könyvtárak, megyei, városi kutatóintézeti könyvtárak tartoznak. Nagyvállalatok könyvtárai is bevonhatók, amennyiben az országos ellátásból reájuk háruló feladatokat szerződésileg vállalják. Ugyanez vonatkozik az egyházi gyűjteményekre is. A könyvtáraknak ez a köre is részt vesz kisebb mértékig az eredeti dokumentumok szolgáltatásában és adatbázisok építésében, de saját lehetőségeiket meghaladón is vállalják a többi könyvtár szolgáltatásainak átvételét és szétsugárzását, „átcsomagolását”.

4. A többi kisebb városi, községi, iskolai könyvtár a rendszer szempontjából a rendszer szolgáltatásokat fogadó végállomása, sajátos eddigi feladataik ellátása mellett. Egyházi gyűjtemények állományuk és szolgáltatásaik szerint sorolnak be egyik vagy másik csoportba.

5. Irányítási és finanszírozási szempontból a könyvtárak mindegyike kettős arculatú. Egyfelől olyan saját felhasználói körrel rendelkeznek, amely kör igényei miatt a fenntartók e könyvtárakat létrehozták. Másfelől a rendszer értelmében a többi könyvtárban felmerülő igényeket elégítik ki. Az országos ellátási rendszer számára végzett munka főként a magintézményekben és a központi szolgáltatásokban okoz többletmunkát és kíván erősebb felkészültséget. E többlet finanszírozását a fenntartók többnyire nem vállalhatják, de ezen a területen felügyeleti jogait sem gyakorolhatja. Ezért a rendszer irányítását a kiemelt könyvtárak vezetőiből alakult tanács végezheti a fenntartók jogainak csorbítása nélkül a könyvtárak eredeti, a fenntartók által meghatározott feladatok keretében. A rendszerben való részvételt és annak mikéntjét nem a könyvtárakkal, hanem a fenntartókkal kötött szerződések határozzák meg. Mivel a rendszer valamennyi szakárca, az MTA és az OMFB érdekeltségeit érinti, a kormány mellett célszerű egy *könyvtári-tájékoztatói köztársasági megbízott*, „ombudsman” kinevezése. Hatásköre nem a rendszer irányítása vagy felügyelete, hanem az érdekegyeztetésen alapuló célok teljesülésének ellenőrzése. Az irányításra más szervezeti forma is lehetséges, pl. a magintézmények vagy néhány intézmény önállósítása a régi „gyűjteményegyetemi” elgondolás eredetileg Magyary-Szekfű-Hóman-tól származó elképzelés aktualizált változata szerint. A finanszírozásban először a rendszert létrehozó egyszeri költségek merülnek fel, amelynek összetevői: az állomány fejlesztése egyeztetett gyarapítással, a technika biztosítása (számítógépek, átviteli hálózat, reprográfia stb.), az adatbázisok feltöltése és a személyzet megerősítése, képzése. Másfelől folyamatos támogatás *központi forrásból*, amely a fenntartó által biztosított költségvetés mellett jelenik meg. Ennek szétosztása annak arányában határozható meg, amilyen mértékben az egyes intézmények részt vállalnak az országos ellátásban.

A vázolt rendszer megkívánja egy *fejlesztőkből álló csoport* felállítását az irányítói tanács és a köztársasági megbízott (ombudsman) támogatására. E csoport az OSZK-ban működő jelenlegi Könyvtártudományi és Módszertani Központ helyett vagy átalakításával költségvetési plusz nélkül hívható életre. Feladata a

használói szükségletek és igények folyamatos elemzése, állományelemzés, hatásvizsgálatok, az információfeldolgozás technológiájának fejlesztése, hardver eszközök, szoftverek kiválasztása és tesztelése (bizonyos felületeken fejlesztése), és részben üzemeltetés. Mivel a hagyományos könyvtárosi szakma az utóbbi szakértelmet nem tudja biztosítani, a csoportnak számítástechnikai szakembereit az IIFP stábjából kell kiválasztani és az IIFP Irodával közösen működtetni.

4.

A rendszert létrehozó folyamat első szakaszának feladatait az alábbiakban lehet megjelölni.

1. A magintézmények állományának fejlesztése
2. A tároló/kölcsönző könyvtár megszervezése az OSZK már működő raktárának bevonásával
3. Az inkurrens állomány tárolókönyvtári elhelyezése
4. Az adatátviteli hálózat gerincvezetékeinek kiépítése, illetve bővítése
5. A magintézmények technikai fejlesztése
6. Az 1-5. pont alatt megkívtánt képzés elindítása

A fejlesztés további szakaszaiban a rendszer teljes kiépítését kell elérni. A feladatok részletezése a jelen előzetes rendszerterv elfogadása után történik meg. Költségkalkulációk a rendszerterv részletezésénél találhatóak.

Felsőoktatási könyvtárak fejlesztése projekt Könyvtári automatizálás (elektronizációs) alprojekt II.

5. A könyvtári automatizáció, elektronizáció során végrehajtható fontosabb feladatok

5.1 Szervezési szint

5.1.1 Országos, hálózati jellegű feladatok

Az információs kultúra fejlettségének mai szakaszában az információs és szakirodalmi szolgáltatások tekintetében alapvetően két könyvtártípus különböztethető meg. Az egyik (méretei, lehetőségei, feladatai következtében) első sorban információ fogyasztó, a másik nem csupán szinte nagyüzemi fogyasztó, hanem az információ nagy részének maga is előállítója. Mindkét típus esetében más-más módon, de jelentkeznek közös problémák. Ezek megoldása nem csupán az azonos típusú, hanem az elektronikus információk területén érintett bármely könyvtár közös érdeke.

Külföldi tapasztalatok azt mutatják, hogy jól szervezett s a későbbiekben önszervező központi könyvtári szervezet(ek)nek kell létrejönniük, hogy a könyvtárak tevékenységét az elektronikus könyvtár beköszöntő időszakában minimálisan a következő területeken összehangolják:

- a magyar könyvtári automatizáció, elektronizáció által érintett munkák, munkafolyamatok pontos számbavétele, alapelveik, szabványaik kidolgozásának elindítása;

- a megvalósítás körülményeinek megteremtése, a megvalósulás figyelemmel kísérése; a munkálatok összehangolása;

- a könyvtárak által már birtokolt szoftverek és hardverek felmérése, a hálózati lehetőségekről információk beszerzése;

- a helyi és országos elektronizációs feladatok teljesítéséhez szükséges elektronizációs modell felvázolása;

- a modell és a jelen adottságok közötti különbségek megszüntetése, beszerzési lehetőségek biztosításával;

A fenti területeken munkálkodó szervezet kezdettől fogva támaszkodhat már meglévő, a könyvtárak automatizációját erőteljesen támogató szervezetekre (IIFP, HUNGARNET). Tevékenysége következtében a magyar könyvtáraknak az elektronikus könyvtár kialakulása kezdetén nagy tömegű információt közvetíteni és cserélni tudó, jól szervezett hálózattá kell válnia. A fejlődés különben, spontán módon is erre tart. Az Internet korszakában elengedhetetlen a könyvtárak közötti állandó kommunikáció, még akkor is, ha a végfelhasználó igényeit a könyvtár lokálisan törekszik is kielégíteni. Sok kerülőutat megspórolhatunk, ha még idejekorán együttesen alakítjuk ki a közös alapelveket legalább a következőket illetően:

- union catalogue létrehozása (elsősorban a területileg egymáshoz közel lévő könyvtárak között: univerzitások, egyetemi szövetségek, egyetemi és szakkönyvtárak, tudományos közművelődési könyvtárak között);

- közös visszakeresési felületek kialakítása a különböző alapú integrációs rendszereket használó könyvtárak között (ez szükségtelenné teszi a könyvtári OPAC-okba való egyedi belépéseket);

- elektronikus könyvtárközi kölcsönzés (a nyomtatott dokumentumok könyvtárközi használatára adminisztrációjának gyorsítására);

- előkészületek az elektronikus könyvtár megalapozására (teljes művek szöveges adatbázisai: könyvek, folyóiratok, folyóiratcikkek, jegyzetek, újságok; Magyar Elektronikus Könyvtár létrehozása: a „hungarika elektronikus dokumentumok” szöveges adatbázisának megteremtése és fejlesztése).

A közös alapelvekben történt megegyezést olyan közös munkálatoknak kell követniük, amelyek:

- elősegítik az adatbázisokban tárolt dokumentum-információk szelektív s kevés „információs szemetet” eredményező visszakeresését (tartalmi feltáró rendszerek problémái, integrált rendszerek és ETO, a nemzeti tudományok magyar tárgyszórendszere; az általános tudományok és a nemzetközi szaktudományos tárgyszórendszer viszonya stb.);

- lehetővé teszik az integrált rendszerek közötti biztonságos adatcserét (nemzeti adatcsereformátum: HUNMARC);

- ügyelnek a magyar sajátosságok figyelembevételére: magyar karakterkészlet nehézségek nélküli alkalmazása;

- figyelemmel kísérik s könyvtári környezetben fejlesztik a metainformációs rendszereket (tájékoztató a hálózaton, adatkeresésben; a könyvtáros és a felhasználó közös Ariadné-fonalai);

- az információkat nagy számban önmaguk is előállító könyvtárak esetében figyelemmel kell kísérni az egyedi adatbázisépítéseket. Szükség esetén a kellő összehangolásokat meg kell tenni (pl. retrospektív adatbázisépítések esetén);
- meg kell szervezni a közös automatizációs célok végrehajtásának menedzselését; létre kell hozni a könyvtári automatizáció tekintélyes személyekből álló támogató csoportját (felhasználók, kapcsolódó területek, pénzügyesek, politikai szervezetek, jelentős képviselőiből).

5.1.2 Lokális szervezési szint

Az egyes könyvtárak az automatizálás jelentős lépéseit teszik meg vagy készülnek rá. Az azonos típusú könyvtárak – jelen struktúráik esetleges különbözőségétől függetlenül – hasonló nehézségekkel állnak szemben. Itt a kezdetből fogva célszerű lett volna egymás segítése céljából közös elemzések végzése, a tapasztalatok összehasonlítása során stratégiák kidolgozása. Bizonyos értelemben ez még most sem késett el, azonban a konkrét feladatokat az egyes könyvtáraknak önmaguknak kell végrehajtani. Ilyenek:

- a munkafolyamatok részletes feltérképezése, a folyamatok céljának pontos meghatározása; folyamatábrák elkészítése;
- a folyamatábrák és a tervezett automatizálás összevetése;
- az íratlan szabályok pontosítása, rögzítése;
- a szolgáltatásrendszer egyes elemeinek szabályozása, az egyes területek kapcsolatrendszerének megállapítása;
- az előzők alapján a könyvtári belső struktúra szükséges változásainak előkészítése, majd végrehajtása.

Annak érdekében, hogy a könyvtárak ne a hagyományos folyamatokat és módszereket akarják automatizált formában továbbléptetni, a modern, integrált

rendszerrel működő automatizált könyvtár rugalmas modelljeinek kidolgozása szükségesnek látszik.

5.2 Hardverellátás

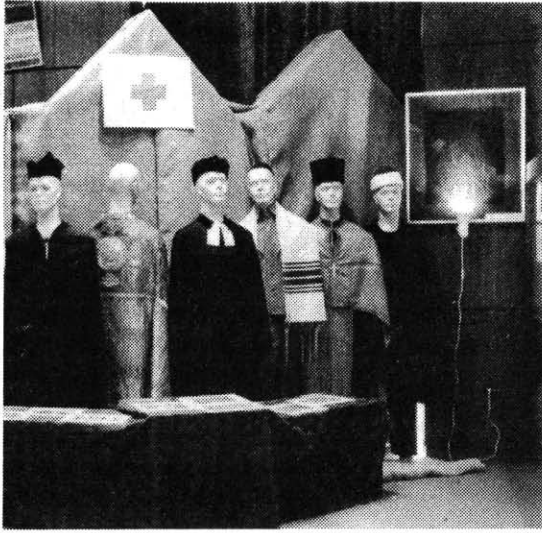
A hazai egyetemi könyvtárak az anyaegyetemek integrált részei. Ennek következtében a könyvtárak hardverellátása egyes esetekben az egyetemi számítógéppont ellátottságának függvénye. Más esetekben az egyetemi könyvtár rendelkezik saját szerverrel, azonban ennek teljesítménye, gyorsasága a növekvő számú felhasználó miatt a szolgáltatás bizonytalanságát, lassulását eredményezi. Sok esetben a szükséges mértékű hardver konfiguráció kiépítettség hiányzik, pl. nincs meg a kellő tárolókapacitás, a terminálok minőségével, mennyiségével adódnak problémák.

A nem egyetemi, de a felsőoktatásban szerepet játszó könyvtárak esetében a hardverellátás színvonala igen változó. A szolgáltatásokat elsősorban fogadó főiskolai könyvtárak esetében is rendkívül eltérő helyzetekkel találkozunk; a gazdag hardverellátottságtól az ilyen jellegű eszköz hiányáig.

Mindezeket tekintetbe véve, a hardverellátás területén a projekt során – pontos felmérést követően és csak a jogos igényeket figyelembe véve – a következő feladatokat kell megoldani:

- az automatizált munkavégzés folyamatosságát biztosító, a szolgáltatások nagyságrendjével (belső és külső elérés igényei!) számoló teljesítményű szervergépek biztosítása (új gépek vásárlása; elavultak, alacsony teljesítményűek cseréje);
- az adatbázisok helyi építéséből, távoli adatbankok részleges helyi tárolásából, primer elektronikus szövegek tárolásából következő adattárolási kapacitásigények kielégítése (új tárolóegységek beszerzése);
- a biztonságos működés, adatvédelem követelményeinek teljesítése (tartalékszerverek, lementési stratégiák megvalósítására szolgáló eszközök biztosítása);
- a szükséges számú és minőségű könyvtári elektronikus munkahely biztosítása (terminálok, terminálként használt PC-k kellő számú beszerzése, upgrade-ja);
- a könyvtárakon belüli nyilvános felhasználói terminálok szükséges mennyiségben és minőségben való biztosítása;
- az automatizált munkafolyamatok végzéséhez szükséges kiegészítő hardver elemek (scanner, vonalkódolállító stb.) biztosítása;
- a CD-ROM használatát hardver feltételeinek biztosítása (lejátszók, tornyok stb.);
- a multimédiás szolgáltatások jelenben szükséges szintjéhez megfelelő hardvereszközök biztosítása (itt a kihátások jelentős mértékben a hálózati követelmények szigorításában, emelésében is jelentkeznek);
- a hardverkarbantartás megszervezése (egyetemen belül vagy könyvtárak között).

Az előbbieken összefoglalt feladatok megoldásához szükséges az induló állapot lehetőleg teljes és naprakész felmérése; a tervezéshez és megvalósításhoz pedig célszerű az egyes könyvtártípusok (aktív résztvevő – passzív felhasználó) igényeinek funkció, nagyságrend, felhasználói szám szerinti modellálása, s a modellek hasonlítása a jelen adottságokkal.

5.3 Könyvtári integrált számítógépes szoftverek, s az elektronikus könyvtár egyéb szoftverei

5.3.1 Integrált rendszer szoftverek

A 4.2.2 pontban felvázoltak alapján lényegében állíthatjuk, hogy a hazai egyetemi könyvtárak és a felsőoktatásban szerepet játszó egyéb nagykönyvtárak többsége a jelenben már rendelkezik a nemzetközi szoftverelőállításban jó nevű cégektől származó integrált rendszer szoftverrel. A felsőoktatás támogatása érdekében (a még integrált rendszerrel nem rendelkező, kevés számú jelentősebb egyetemi könyvtár számára történő beszerzésen kívül) célszerű a nagy gyűjteményekkel rendelkező tudományos minősítésű közművelődési könyvtárak (pl. Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Somogyi Könyvtár, Pécsi Városi Könyvtár) integrált könyvtári szoftverrel történő ellátása. Ez esetekben célszerű a szoftvervásárlásnál a kapcsolható szűkebb környezet már meglévő szoftvereit tekintetbe venni.

A könyvtárakban már telepített és telepítendő integrált rendszerszoftverek különbözősége szükségessé teszi azonos kommunikációs felületek kimunkálásának és a megoldáshoz szükséges hardverbeszerzéseknek a projektből történő finanszírozását.

5.3.2 Egyéb szoftverek a könyvtárban

Az integrált rendszerek relációs adatbázisszoftverei mellett mind a szolgáltató, mind a felhasználó típusú könyvtárakban nagy szerepe van, és lesz a szöveges adatbázisszoftvereknek. A könyvtári automatizációs program megvalósítása során az ilyen jellegű szoftverek jelentős számban történő megvásárlására módot kell találni.

A finanszírozást tekintve minden bizonnyal a hardverellátásnál kell majd számbavenni azoknak a szoftvereknek a beszerzését, amelyek az adott szolgáltatások vagy munkafolyamatok végzését átvevő, segítő hardverek működtetéséhez, az elektronikus hordozók illesztéséhez szükségesek (scanner, vonalkódfelismerés, CD-ROM, multimédia hálózati működtetés stb.).

5.4 Hálózat

5.4.1 Országos szint

A jelen helyzetre az a jellemző, hogy a IIF koordinálásában már létrejött egy országos, bérelt vonalas, IP technológiájú gerinchálózat, HBONE elnevezéssel. Ez a hálózat végül az egész országot beteríti, és lényegében minden intézménynek csatlakozási interfészeket biztosít, illetve fog biztosítani. Az első fázisban 10, a másodikban 30 országos csomópontot köt össze. A jelenben már működnek Budapest, Gödöllő, Miskolc, Debrecen, Szeged, Pécs és Veszprém csomópontjai. Az elrendezés pillanatnyilag sugaras: a vidéki csomópontok Budapesthez általában 64 kbps sebességű digitális bérelt vonalakkal kapcsolódnak, illetve fognak kapcsolódni. A sugaras elrendezés változhat, a vidéki városok egymás közötti forgalmának alakulásával megjelenhetnek keresztkötések is.

Az intézmények nagy része helyi vagy városi hálózatokon keresztül kapcsolódhat a HBONE gerinchálózati pontjaihoz, más része pedig bérelt vonalakon. Az országos hálózat természetesen nem a könyvtárak kapcsolódási igényei miatt jött létre, további fejlesztésében s alakításában azonban már felhasználóként a könyvtárak szempontjai is figyelembe vétetnek.

A projekt elsődleges célja a felsőoktatási könyvtári fejlesztés; országos hálózatfejlesztés szempontjából általános fejlesztési finanszírozást nem tartunk a projektből sem lehetségesnek, sem szükségesnek. Támogatásra méltó azonban olyan nagykönyvtárak helyi hálózatának gerincpontokhoz történő csatlakoztatása, amelyek eddig még bizonytalan, illetve lassú megoldásokkal kapcsolódnak az országos, illetve nemzetközi hálózatokhoz. Ez esetben meghatározot vonalépítési költségek, illetve aktív elemek beszerzésének finanszírozásáról lehetne szó.

5.4.2 Lokális hálózatok (LAN) szintje

5.4.2.1 Lokális hálózat általában

A felsőoktatási intézmények lokális hálózatainak kiépültségétől nagymértékben függ a könyvtári elektronikus szolgáltatások (OPAC, CD-ROM, elektronikus dokumentumok file-transzferje, könyvtári metakommunikációs lehetőségek, könyvtári jellegű e-mail stb.) egyetemi igénybevételének kiszélesítése. Ugyanakkor e kiépítettség számos más, nem könyvtári jellegű szolgáltatásnak is infrastrukturális háttere. Célszerűnek látszik, ha az egyetemi LAN-ok általános fejlesztése más forrásból történik. A könyvtári szolgáltatásoknak a már meglévő hálózaton gyorsabb, biztonságosabb hozzáférhetősége már viszont olyan célnak tekinthető, amely a projekt célkitűzései sorába illeszkedik. LAN szinten tehát az elsődleges támogatási terület aktív hálózati elemek fejlesztése lehet.

5.4.2.2 „Szub-lokális hálózat”

Az elnevezésen a könyvtárakon belüli, a lokális hálózathoz általában valamely aktív elemmel kapcsolódó fizikai kábelrendszer és csatlakozási pontok együttese értendő. Mivel ennek kiépítettsége, a megfelelő számú csatlakozás megléte a könyvtári integrált rendszer használhatóságát alapvetően befolyásolja, a projektnek finanszíroznia kell a nagykönyvtári belső hálózatok fizikai kiépítését, illetve a legtöbb esetben a már meglévő hálózat bővítését.

5.5 Működtetési és menedzselési szint

5.5.1 Az automatizációs projekt megvalósítása során a jelen költségvetésben nem biztosított állandó jellegű működési kiadások jelentkeznek:

– hardver terület: évente jelentkező maintenanceköltségek, karbantartási költségek, amortizáció következtében szükséges cserék;

– szoftver terület: évente jelentkező maintenance költségek; időszakos upgrade költségek;

– hálózati terület: feltételezhetően az országos hálózathasználat költségeiben, illetve a nemzetközi forgalom költségeiben való könyvtári részesedés. Ezeknek a költségeknek kezdeti fedezésére (a projekt megvalósítása időszakában) a projektnek kell forrásul szolgálnia. A további biztosítás szorosan összefügg a

5.5.2 menedzselési szinten megoldandó feladatok elvégzésével

Szükséges tehát kialakítani azt a menedzser réteget, illetve menedzselő szervezetet, amely el tudja érni, hogy a folyamatosan jelentkező működtetési alapszintek finanszírozása részben fokozatosan épüljön be a költségvetésbe, részben – a társadalom meggyőzése révén – alapok, alapítványok, magánforrások bekapcsolásával a fejlesztési elképzelések megvalósításához is forrásokat teremtsen.

Mader Béla

A Könyvtári és Informatikai Kamara közgyűlése

1994. május 26-án, az Országos Széchényi Könyvtár tanácstermében tartotta meg a Könyvtári és Informatikai Kamara legutóbbi közgyűlését. A közgyűlés legfontosabb eseménye, egyúttal a magyar könyvtárosság számára az egyik legfontosabb dokumentum a KIK elnökének, *Zalainé Kovács Évának* a beszámolója volt, ezt természetesen teljes terjedelemben közöljük. Ehhez a beszámolóhoz csatolkozott Mender Tiborné gazdasági számvetése, amelyből – önző okok miatt – egyetlen momentumot ragadnánk ki (más részei elolvashatók lesznek a *Kamarai Hírekben*), azt, hogy a KIK 10 ezer forinttal megemelte lapunknak, a 3K-nak a támogatását. Lehetnek, akik az összeget talán kicsinyelik (nyilván nincsenek tisztában a KIK anyagi helyzetével), mi nem tartozunk köztük. Számunkra az összeg maga is segítség, szimbolikus üzenete még többet jelent. A KIK, úgy tűnik, íme a

bizonyosság, valóban magáénak tekinti a 3K-t. Igyekszünk megfelelni a bizalomnak.

A KIK közgyűlése természetesen nemcsak beszámolókból, hanem parádés előadásokból is állt. *Sóron László* például úgy számolt be a könyvtárügy állami igazgatásáról, hogy nemcsak saját parányi csapatának, az MKM Könyvtári Osztályának működését mutatta be (utalva arra is, hogy – ellentétben saját régebbi elképzeléseivel – e csapat kicsinyége a mai körülállások közepette már korántsem pozitívum), de széles körképet adott – mintegy madártávlatból – a könyvtárügy egész hazai állásáról, helyzetéről, kívánatos és valószínű fejlődési-fejlesztési trendjeiről. Az előadásra egyként jellemző volt a nagyvonalúság (az áttekintés távlatosságát illetően) és a szigorúság (a lényeglátást, a szelekciót, a lényegkiemelést tekintve). *Sóron László* csak

a legfontosabbokról szolt: a lakóhelyi közművelődési könyvtárakról, a fél-százat sem elérő számú legfontosabb szakkönyvtárakról és a világbanki projektek (és persze hitelek) kapcsán legfőbb húzóágazatokká vált egyetemi és főiskolai könyvtárakról. Aki nem csak Sóron előadásának betű szerinti értelmére, hanem valóban az értelmére (a Frege-i értelemben vett Sinn és Bedeutung különbségére) is figyelt, valóban igazi, tagolt, artikulált, és ilyenként tulajdonképpen lelkesítő képet kaphatott. Ezzel az összképpel abszolút harmóniában ejtett szót Sóron a könyvtári törvényről is. Ezúttal is a finom distinkció tüntette ki előadását. Az elhatárolás, elhatárolódás ezúttal főként a múzeumiakkal szemben tűnhetett ki. (Olvasóinkat emlékeztetnénk egy korábbi beszámolóra, ahol a törvény Kulturgut-jellegű megközelítéséről is szó esett: 3K, 1994. márciusi

szám). Sóron László előadása mélyértelmű, távlatos és alapvető volt. Nyilván sokáig hivatkozott szöveg lesz. Remélhetőleg rövidesen módunk nyílik teljes terjedelmében közölni.

Beszámolóink mostohagyereke ezúttal *Poprády Géza*. Ő, mint az OSZK friss főigazgatója szolt. Előadása a *Könyvtári Figyelőben* fog hamarost megjelenni, s ami rejtve maradt, ami még ebben az előadásban sem került felszínre, azt a 3K-nak sikerült tőle egy interjúban kitudnia (3K, 1994. július).

Bármely nagy intézmény közgyűlése fontos dolog. Alapvető dolgok kerülnek ilyenkor terítékre. Tán nem túlzunk, hogy a KIK e közgyűlését a műfajon belül is a legjelentősebbek közé soroljuk. Szövegeire, mindenekelőtt *Zalainé Kovács Éva* alant következő beszámolójára nyomatékosan felhívánk a figyelmet.

Beszámoló a Könyvtári és Informatikai Kamara munkájáról 1993 és 1994 májusa között

Elmondható, hogy a Kamara az elmúlt évben is következetesen érvényesítette azokat az elveket, amelyek képviselőit 1990-ben megalakult. Ez a következetesség eredményezte egyrészt azt, hogy minden olyan fórumon részt veszünk, ahol a könyvtárügy egésze szempontjából jelentős kérdéseket tárgyalnak, másrészt azt, hogy a befolyásoktól mentes, mindig a szakmára figyelő kamarai döntéseket, véleménynyilvánításokat és állásfoglalásokat nem csupán vállalhatjuk, de vállalnunk is kell, és jövőbeni tevékenységünket is ez kell hogy meghatározza.

Szeretnénk ha tagságunk tudná és érezné, hogy közös kamarai munkánk hitele és súlya van.

A beszámoló egy évében a Kamara mint szakmai, intézményi érdekképviseleti szerv részt vett és képviselte tagsága érdekeit a különböző fórumokon, így

– a Magyar Kulturális Kamarában, melynek ez évi közgyűlésén *Zalainé Kovács Évát* megválasztották az elnökség tagjának. Az elmúlt év munkájának értékelése után *Zelnik József* elnök így fogalmazta meg a Kamara feladatát: „Ha van igazi feladata a Magyar Kulturális Kamarának, akkor az az, hogy a reménytelen-

séggel is küzdve, aprómunkával és stratégiai ötletekkel fenntartsa azt a reményt, amit a reménytelenek kedvéért is táplálnunk kell”.

- a TPB mellett működő Szakirodalompolitikai Munkabizottságban, ez a Munkabizottság elkészített egy előzetes rendszertervet, mellyel remélhetőleg a közeljövőben a szakma is meg fog ismerkedni;

- az MKM Könyvtári Osztálya mellett működő könyvtári törvényelőkészítő bizottság munkájában folyamatosan részt vettünk, legutóbb a februárban megvitattott koncepciótervezet elkészítésében is;

- a Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány kuratóriumában, ahol ebben az évben is meghirdették a szakszervezeti művelődési intézmények részére a Parlament által megszavazott fenntartási pénzekre szóló pályázatot, ahol az érintett könyvtárak részére 90-138%-ban történt meg, az előző évihez viszonyítva, a támogatás elosztása. Lezajlott az első nyilvános pályázati forduló 3 témakörben, ebben 60 könyvtár több mint 2 millió forintot nyert el;

- a Szinnyei-díj kuratóriuma felé a képviselőtestület azzal a javaslattal fordult, hogy a díj odaítélésénél legyen az is szempont, hogy egy könyvtár vagy a könyvtárakat képviselő szakmai szervezetek javasolják a jelöltet, de a kuratórium többsége nem értett egyet ezzel;

- a *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* szerkesztőbizottságának munkájában. A szerkesztőség 1994. második felétől a Könyvtárellátótól az OSZK-ba került, ahol a szerkesztőség is otthonot kapott, s ahol a nyomdai előállítás és terjesztés is működni fog. A megváltozott rendelési feltételekről minden előfizetőt értesíteni fognak;

- a szerzői jog módosításával kapcsolatosan felmerülő kérdések megtárgyalásánál közös állásfoglalást alakítottunk ki a Magyar Könyvtárosok Egyesületével;

- A Kamara Világkiállítási Bizottságának elnöke részt vett több – a világki-

állítással foglalkozó – fórumon. Jelenleg az EXPO Programiroda Távközlési és Informatikai Igazgatóságával folytatnak tárgyalásokat, hogy a tervezett EXPO információs, multimédia adattárban a könyvtárak megfelelő helyet kapjanak, valamint, hogy az arra alkalmas könyvtárak részt vegyenek az információk közvetítésében;

- A Nemzeti Kulturális Alap Könyvtári Szakkollégiumának ebben az évben elkezdődött munkájában;
- a Magyar Könyv Alapítvány munkájában;
- a kötelempéldány törvényt előkészítő bizottság részére összeállítottuk a kamarai tagok véleményét;
- és végül, de nem utolsó sorban több igazgatói pályázat elbírálásánál kértek a Kamarától szakmai véleményét.

A Kamarának jelenleg 210 tagja van, ebből 93 a városi könyvtári tagozatban, 75 a tudományos és szakkönyvtári tagozatban, 20 a megyei tagozatban és 22 a munkahelyi tagozatban.

Minden szakmai szervezet részére fontos, hogy jó kapcsolatokat alakítson ki a hasonló, szakmai tevékenységet és aktivitást is kifejtő szervezetekkel. Ezért vettük fel a kapcsolatot a Magyar Adatbázisforgalmazók Kamarájával, és írtunk alá együttműködési megállapodást három témakörben:

1. Együttműködés a mindkét területet érintő témakörökben. Formái: közös állásfoglalások, konferenciák, oktatás stb.
2. Együttműködés az értékes vállalati információk – a volt vállalati szakkönyvtárak – megmentése és további hasznosítása érdekében.
3. Közös pályázatok kiírása és benyújtása a könyvtárakban kialakítandó vagy meglévő adatbázisok fejlesztésére.

Tárgyalásokat kezdtünk a Településfejlesztők Kamarájával a kistelepülések telekommunikációs eszközökkel való ellátása érdekében, remélhetőleg hamarosan konkrét eredményekről is beszámolhatunk.

Továbbra is fontos feladatunknak tartottuk és tartjuk a könyvtári rendszer szempontjából értékes gyűjtemények megmentését és további hasznosulásuk biztosítását, így jelenleg is négy megyei szakszervezeti könyvtár esetében folynak tárgyalások új fenntartó részére történő átadásról. Az eddigi átvevő és a várható átvevők között van megyei, városi könyvtár, felsőoktatási és egyházi intézmény.

A Dél-alföldi Bibliotéka Könyvtár és Szaktájékoztató Központ (mely a korábbi SZMT-ből fejlődött) és a Mérnöki Kamara Csongrád megyei Csoportjának együttműködési szerződése a Mérnökkamarai Műszaki Könyvtár szakmai gondozására is jó példa az értékes gyűjtemények további hasznosulására.

Részt vettünk az IFLA szervezésében Veszprémben rendezett, a könyvtári és könyvtárosi egyesületek tevékenységével foglalkozó kerekasztal megbeszélésen, ahol *Virágos Márta* képviselte a Kamarát. Ez az összejövetel is megerősítette az elképzelésünket, hogy foglalkozzunk az IFLA-ba történő belépésünkkel.

Tevékenységünket igyekeztünk a könyvtári rendszer igényeinek megfelelően bővíteni. Az elmúlt időszakban legfontosabbnak bizonyult a megváltozott körülményekhez való alkalmazkodás, mely nem csupán a túlélésre szorítkozik, hanem fejlesztésekre is, melyeknek mint tudjuk, a recesszió nem kedvez. Ezért tartjuk fontosnak a könyvtári management elterjesztését is. A management módszereinek megtanulása minden könyvtártípus számára alapvető ahhoz, hogy ne csupán

túlélje a gazdasági recessziót, de hatékonyabb munkát is végezhesen. Ezeknek a módszereknek hazai elterjesztését a Kamara egyik legfontosabb feladatának tekinti. Ennek érdekében szerveztük meg az elmúlt évben a Könyvtári management és marketing szimpóziumot, melyet a résztvevők hasznosnak és figyelemfelkeltőnek ítélték meg. Ezt támasztja alá, hogy a szimpózium megrendezéséhez számos szponzort nyertünk meg: a Művelődési és Közoktatási Minisztériumot, az Országos Széchényi Könyvtárat, a Magyar Kulturális Kamarát, a British Councilt és – pályázat útján – a Szerencsejáték Alapot is. A szimpózium előadásai-ból kétnyelvű kiadvány készült a Kamara saját kiadásában, mely várhatóan júniusban jelenik meg 300,- Ft-os árban.

A szimpózium eredményessége a résztvevők javaslatai és az időközben szerzett közvetlen tapasztalataink alapján ebben az évben is tovább folytathatjuk a management elterjesztése területén felvállalt feladatainkat.

Ebben az évben már tanfolyami szinten fogjuk megismertetni az arra jelentkező könyvtárosokkal a könyvtári management három fő témakörét, a humán erőforrásokkal való gazdálkodást, az eredményesség managementjét, a Total Quality Management, mely a hatékonyság és flexibilitás növelését célzó módszereket rejt magában, és a marketing és public relationst. A tanfolyam megrendezésére október 10-14 között kerül sor a 26 jelentkező részére. Az MKM anyagi támogatását már bírjuk, remélhetőleg régi és újabb szponzoraink is támogatni fognak bennünket.

Szeretném határozottan megerősíteni, hogy a managementtel nem szakmai divatból foglalkozunk, hanem azért, mert ennek a fejlesztő módszernek pontos megismerése és alkalmazása minden könyvtár, így a könyvtári rendszer egészé-

nek fejlődését teszi lehetővé. Ezért érzi fontosnak a Kamara, mint a könyvtárak minden típusát tömörítő szakmai szervezet, hogy folyamatosan foglalkozzék ennek a továbbképzésnek, talán mondhatnám átképzésnek is, optimális lehetőségeivel.

A következőkben a tagozatok munkájáról szeretnék szólni, a képviselők beszámolóí alapján. A megyei tagozat elmúlt évi munkájából legfontosabbnak az önkormányzati törvény módosító indítványa könyvtári vonatkozásainak megvitatását és a kiegészítő javaslatok elkészítését tartotta. A városi könyvtári tagozatban szervezeti módosulás történt, ugyanis a nagy létszámú tagozat képviselője mellé két régió képviselőt választottak *Krasznahorkai Géza* (Gyula) és *Pintér Béla* (Nagykanizsa) személyében. Ennek a tagozatnak az intézményei integrálódtak be legjobban egy-egy település helyi lársadalmába, az elmúlt időszak elsősorban az egyéni teljesítményeket kérte számon tőlük.

A tudományos és szakkönyvtári tagozat csakúgy, mint a többiek, véleményét nyilvánított több témakörben (könyvtári törvény, szerzői jog, kötelezpéldány stb.). Elkészült és megjelent a tagozatban lefolytatott kérdőíves felmérés alapján *Karbach Erika* cikke „Az országos feladatkörű szakkönyvtárak helyzetéről és finanszírozásáról”.

A munkahelyi tagozat könyvtárai az elmúlt időszakban gyakran üléseztek, főleg vagyonműködtető szervezetük jóvoltából, helyzetük jogi rendezése ügyében. A szakszervezeti könyvtárak vagyonügyeinek, illetve finanszírozásának átalakulása miatt új formáció jött létre ezen könyvtárak körül is, melyben a szakszervezeti könyvtári vagyon jelen működtetője egyoldalúan megszüntette a KIK-kel kialakított hivatalos kapcsolatot, így a kamarában tömörült könyvtárak, mint a vagyon rendezésében is érintett egyedi tagok vettek részt a tárgyaláson. Ennek ellenére a kamarai tagkönyvtárak együttesen a KIK-ben kialakított álláspontot képviselik, nevezetesen azt, hogy a munkahelyi könyvtárak megszűnésével felszabaduló értékes gyűjteményeket a magyar könyvtárügy más területein, esetlegesen fenntartó-változással kell tovább működtetni.

A Bács-Kiskun megyei tagozat már 23 taggal, városi és nagyközségi könyvtárak részvételével működik. Kiemelten foglalkoztak a közalkalmazotti törvény gyakorlati problémáival, a kollektív szerződés kérdéseivel, a Bács-Kiskun Megyei Információs Rendszer továbbfejlesztésével. Terveik között szerepel a megye könyvtárosai képzettségi helyzetének felmérése, Szakember kerestetik pályázatuk folytatása. Számítunk rájuk is management tanfolyam szervezésében is.

A Vas megyei Városi tagozat új képviselője, *Vizi László* nyugdíjba vonulása után *Papp Gyula* lett, a Körmendi Városi Könyvtár új igazgatója. Ezúton is szeretnénk ismételtelen köszönetet mondani *Vizi Lászlónak* aktív, segítő munkájáért.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei tagozattal kapcsolatban csak annyit tudok elmondani, nagyon bízunk benne, hogy sikerül együtt maradniuk és folytatni az aktív kamarai munkát.

Szeretnék még szót ejteni a Pécs-Baranyai Kulturális Kamara Könyvtári Tagozatáról is, velük sikerült aktív kapcsolatot kialakítani és fenntartani. Képviselőjük részt vesz a képviselőtestületi üléseken, így kölcsönösen tudunk tájékozódni egymás tevékenységéről.

Nem ünneprontásként, de meg kell említeni, hogy a tagozatok elé került kérdésekről viszonylag kevés visszajelzés érkezett. Ez felfogható úgy is, hogy a tagság

egyértérett azokkal a javaslatokkal és lépésekkel, melyeket a képviselőtestület hozott, megbízván a képviselőtestület ellátó tagozati vezetőiben, de jelenthet egyfajta passzivitást is. Azoknak, akik bármilyen kérdésben véleményt nyilvánítottak, javaslatot tettek, segítségüket külön köszönjük.

Mivel az információk minél szélesebb körben való elterjesztését, a kamarai eseményekről szóló híradások megjelentetését nagyon fontosnak tartjuk, igyekeztünk PR tevékenységünket fejleszteni. Mint azt már tapasztalhatták, a kamarai híradó új, olvashatóbb formában jelentkezett, szerkesztését *Kéri Ildikó* vette át.

A *Könyv, Könyvtár, Könyvtárosban* szeptembertől terveztünk egy rövidített híradást megjelentetni, a *Könyvtári Levelezőlap*-ban pedig az eddig megszokott hagyományok szerint minden fontos eseményről hírt adunk.

A képviselőtestület elfogadta és meghirdette az „Összefogás a könyvtárakért” c. programot. A programban megfogalmazott gondolatok aktualitását növeli az a tény, hogy a már lezajlott és a még előttünk álló választások után új képviselőtestületek számára kell megfogalmazni a könyvtárak társadalmi szerepét és jelentőségét.

A program fontossága egyértelmű, de sikeressége azon múlik, hogy a könyvtárak mennyire érzik magukénak és, hogy miképp tudják tartalommal megtölteni. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a gazdasági értékek prioritása mellett csak a könyvtárak összefogása adhat némi esélyt arra, hogy az elkövetkező időkben a könyvtárak érdekei is hangsúlyt kapjanak.

E gondolat jegyében zárom a beszámolót, kérve a tagság aktív közreműködését közös ügyünk előrevitelében.

Zalainé Kovács Éva